

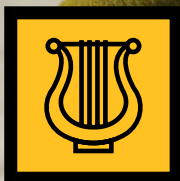
MOZAIKA

DŮM
ZAHRANIČNÍ
SPOLUPRÁCE

D Z

S

ČTVRTLETNÍK DZS O MEZINÁRODNÍM VZDĚLÁVÁNÍ / LÉTO 2024

**Vzdělávání
kulturou**

červen–listopad Nové semináře eTwinning

Mezinárodní semináře eTwinning jsou skvělou příležitostí pro setkávání nejen evropských vyučujících, kteří hledají partnera pro své projekty. Nabízejí inspirativní příklady dobré praxe, nové kontakty i praktické tipy pro rozvoj vlastních projektů. Více informací najdete na webu platformy.

17.–20. července Barvy DZS rozzáří Colours of Ostrava

Léto se nezapřítelně blíží a s ním i jeden z nejlepších českých festivalů, Colours of Ostrava. Barevný infostánek DZS na něm ani letos nebude chybět a jako vždy vám nabídne bohatý program plný soutěží o ceny pro celou rodinu.

29. srpna Čeština napříč kontinenty

Bohemistický časopis Krajiny češtiny, který vydává DZS od roku 2009, koncem letošního srpna vyjde již pošestnácté. Tentokrát nás zavede do světa jazykové pestrosti češtiny a představí její podoby a používání v různých koutech světa. Chybět nebudou ani oblíbené rubriky. dzs.cz/statistiky-publikace

14.–19. října Oslavte s námi ErasmusDays

Během říjnových oslav #ErasmusDays se po celé Evropě koná řada akcí a zapojit se můžete i vy. Zorganizujte vlastní akci pro svou instituci či širokou veřejnost a zaregistrujte ji na webu iniciativy. Můžete tak sdílet své zážitky a zkušenosti s programem Erasmus+ a informovat (se) o jeho přínosu. erasmusdays.eu

Nový videospot EPALE

Prozkoumejte možnosti moderního vzdělávání dospělých s novým videem EPALE. Dozvíte se v něm, proč je dobré být aktivním členem platformy a jak hledat partnery pro mezinárodní projekty. Přidejte se k EPALE a staňte se součástí největší evropské komunity v oblasti učení v dospělosti.

18.–20. listopadu Šestý CZEDUCON letos v Praze

Zapište si do diářů největší středoevropskou konferenci v oblasti internacionalizace ve vysokoškolském vzdělávání, CZEDUCON, která proběhne v listopadu v pražském O2 Universum. Témata a registraci, která bude spuštěna na podzim, naleznete na webu konference. czeducon.cz

Investice do kultury je investice do budoucnosti

Jitka Morčušová
vedoucí oddělení
celoživotního vzdělávání

Kultura je přirozenou součástí lidského života, je ale také nositelem myšlenky a poznání, rozvíjí ducha i cit vnímat krásno kolem. Zároveň významnou měrou přispívá k duševní pohodě jedince, o čemž mj. svědčí i skutečnost, že kulturu pro své duševní zdraví považuje za důležitou až 84 % Čechů a Češek. I proto je propojení kultury a vzdělávání klíčové pro komplexní rozvoj osobnosti i celé společnosti.

Země kultury

Vzdělávání prostřednictvím kultury a kulturních aktivit je jednou z mnoha podob neformálního vzdělávání, které nabízí téměř neomezené možnosti a příležitosti, a to hravou a nenásilnou formou. Česko má navíc v oblasti kulturního využití široké veřejnosti hodně co nabídnout. Hustá síť divadel, koncertních sálů, galerií, vědeckých center, hvězdáren, památkových objektů ale i naprosto unikátní dostupnost knihoven tak vytvářejí skvělé prostředí pro osobní rozvoj, poznání a kreativitu.

Tento sektor je ale zároveň dlouhodobě podfinancován a nemá dostatek vlastních zdrojů na zahraniční vzdělávací výjezdy svých zaměstnanců. I proto jsme se v DZS před několika lety zaměřili na propagaci a práci s kulturním sektorem s cílem podpořit využívání příležitostí, které vzdělávání v oblasti kultury za podpory programu Erasmus+ umožňuje.

Ve spolupráci s Ministerstvem kultury a Kanceláří Kreativní Evropa Kultura jsme připravili speciální informační akci pro kulturní organizace s inspirativními příklady, jak vycestovat do zahraničí, a osvědčenými postupy z jiných zemí. Na tuto akci navázaly další, a ačkoliv žádost si v počátcích podalo jen několik menších organizací a zdálo se, že naše snaha nebyla úspěšná, po několika letech tvoří kulturní organizace již značnou část uchazečů o grantovou podporu.

Malými krůčky k velkým úspěchům

Tento úspěch přičítáme naší cílené intenzivní práci, ale také samotným kulturním organizacím, které mezi sebou sdílejí pozitivní zpětné vazby i své zkušenosti. Věříme, že kulturní organizace by tak do budoucna mohly být místem pro bezpečnou výměnu názorů, propojování napříč generacemi, ale i pro rozvoj kritického myšlení a kreativity, jež jsou tolik potřebné v dnešním dynamickém světě, který přináší stále více výzev a změn.

Velmi nás proto těší, že se síť našich žadatelů postupně rozrůstá nejen o menší regionální divadla, muzea a knihovny, ale i o klíčové kulturní instituce, jako je např. Národní památkový ústav či Národní galerie. Těšíme se na to, že brzy se budeme moci na vlastní oči přesvědčit, že se zahraniční inspirace odrazí na inovacích v expozicích a přístupech, jak pracovat s kulturními aspekty se širokou veřejností.

MOZAIKA

Léto 2024 • 3. června 2024

Vychází 4x ročně, rozdává se zdarma

Vydavatel: Dům zahraniční spolupráce, Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1, IČO: 61386839, evid. č.: MK ČR E 23325, tel.: +420 221 850 100, e-mail: info@dzs.cz, web: dzs.cz, eurodesk.cz

Šéfreditorka: Kristýna Veitová

Foto: istockphoto.com

Grafika: orange5 creative studio, s. r. o.

Tisk: AF BKK, s. r. o.

Distribuce: Casus, Direct Mail, a. s.

Předplatné: Odebírání čtvrtletníku si můžete objednat na stránkách dzs.cz, kde také naleznete zdarma ke stažení elektronickou verzi. Vaše dotazy a připomínky zasílejte na e-mail: redakce@dzs.cz.

Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+ a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Za obsah publikací (sdělení) odpovídá výlučně autor. Publikace (sdělení) nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem. Změny uvedených údajů nebo tiskové chyby jsou vyhrazeny.

TCArt

Training and Cooperatin
for Art Institutions

3.–7. prosince, Praha

Zveme vás na mezinárodní školení určené pro kulturní instituce. Školení ukáže budoucím žadatelům, jak se mohou zapojit do programu Erasmus+ neformální vzdělávání mládeže. Zároveň bude prostor k mezinárodnímu síťování a získání partnerů do projektu. Celé školení probíhá v anglickém jazyce.

Umění mění učení

Představte si výuku, kde se matematika učí tancem, anglická slovíčka kresbou a soustředění se posiluje sochařstvím. Navzdory možnému prvnímu dojmu nejde o výplod dětské fantazie, ale stále běžnější realitu českého školství. Umění a kreativita se stávají nedílnou součástí moderního vzdělávání a posouvají výuku daleko za hranice učebnic a memorování.

Za kreativní Česko

Do budování kulturně bohatého vzdělávání se v Česku zapojuje stále více subjektů. Patří mezi ně i organizace, jejichž činnost byla zásadně ovlivněna programy administrovanými DZS. Jednou z takových organizací je i Národní filmové Muzeum, které vzniklo díky nadšené trojici studujících filmové historie a grantové podpoře z programu Erasmus+. Malý projekt se díky evropským financím na výzkum muzeí mohl rozrůstat a vyvinout do své dnešní podoby. NaFilm je momentálně jediným muzeem v Česku, které zpracovává historii českého filmu hravým a přístupným způ-

sobem pro všechny generace, a to i díky inspirativním vzdělávacím programům pro školy. Svému zakládajícímu týmu navíc v roce 2021 vynesl Českého lva za mimořádný počin v oblasti audiovize.

Dalším příkladem organizace, která propojuje širokou veřejnost a školy s uměním, je umělecký spolek Ostružina. Workshopy a inscenace spolku inovativním způsobem kombinují pohybové umění s výukou různých předmětů, od biologie po fyziku. Ostružina se ale neomezuje jen na vnitřní prostory, nýbrž svými aktivitami často obohacuje i veřejná prostranství. Například

projekt *Reproduktor demokracie v akci*, který vznikl ve spolupráci s DZS pro Evropský týden mládeže, podporoval aktivní občanství a blížící se volby do Evropského parlamentu. Zvukovou nahrávku, která kreativně otevřela téma demokracie, mohli účastníci doplnit i návštěvou nově otevřeného centra Europa Experience, kde se za pomoci nejmodernějších multimediálních nástrojů dozvěděli, jak funguje Evropská unie a jak ovlivňuje náš každodenní život. Tato spolupráce je ukázkou, jak lze propojit neformální vzdělávání a osvětu různých témat skrze kulturu a kreativní aktivity.

Z laborky do Louvru

Mnozí z nás zažili dobu, kdy se vzdělávání kulturou na školách omezovalo na hodiny hudební a výtvarné výchovy. V posledních letech ale dochází ke stále větší integraci umění do jádra výukových plánů. Důvodem je prokazatelný

Integrace umění do výuky je investicí, která se zúročí v podobě kreativních, adaptabilních a empatických osobností.

pozitivní vliv jak na vzdělávací, sociální a emoční rozvoj dětí i studujících, tak na školní atmosféru. Kreativní přístupy obo-

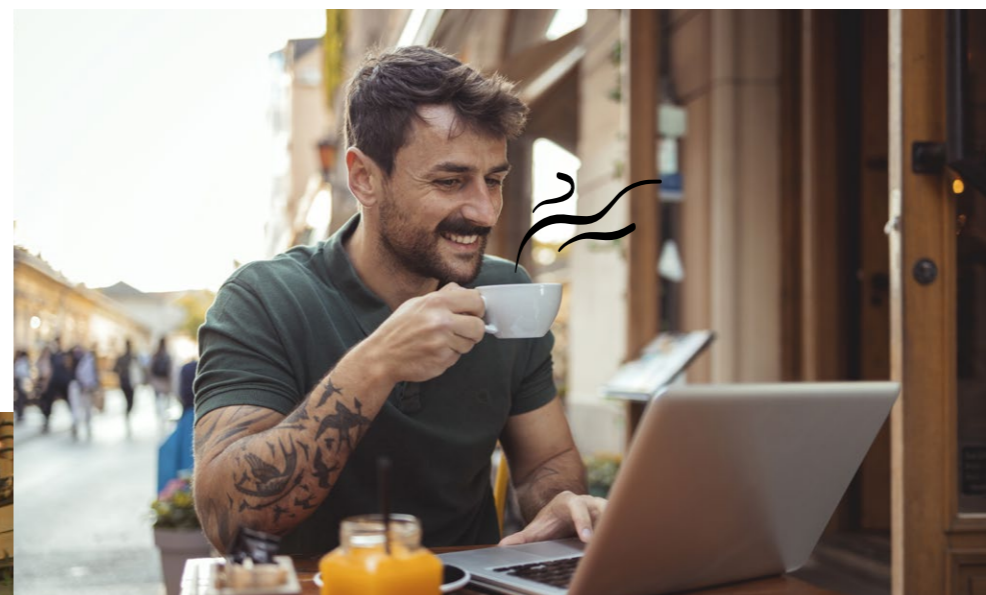
hacují žactvo a studentstvo nejen o nové kompetence a nástroje, díky kterým snáze obstojí v dynamickém světě 21. století, ale také posilují pocit sounáležitosti a podporují celkovou pohodu v kolektivu.

A jak takové kreativní učení vypadá? Mimo zmiňované mezioborové spolupráce, kdy se dějiny učí prostřednictvím divadelních scének a chemické reakce laboratorními pokusy, hrají velkou roli nové technologie včetně digitálního umění. Zatímco dříve třídy musely pro kontakt s uměním spoléhat na výtvarné sbírky ve svém okolí, díky virtuálním prohlídkám a exhibicím se dnes vyučovací hodiny stávají portály do pařížského Louvru či madridského Prada.

Kultura pro dospělé s EPALE

Jedním z velkých témat mezinárodní elektronické platformy pro vzdělavatele dospělých, EPALE, je kulturní vzdělávání. Platforma poskytuje užitečné materiály a aktuality týkající se kultury a kulturní rozmanitosti, které lze nalézt na webu i v mobilní aplikaci. Neváhejte se proto stát součástí komunity EPALE, díky níž budete moci využívat efektivní funkce pouze pro registrované, a obohatit tak své vzdělávací prostředí o inkluzivní pedagogické přístupy či mezinárodní spolupráci.

Kultura u krajanů

Program podpory českého kulturního dědictví v zahraničí vysílá české vyučující do krajských komunit hned na čtyřech světových kontinentech. Ti v zemích, jako je USA, Brazílie, Austrálie či Srbsko, vyučují češtinu a propagují českou kulturu, a to formou pořádání filmových klubů, výstav či divadelních představení. Program tak posiluje kulturní identitu Čechů a Češek žijících v diaspoře a přibližuje naši kulturu světu.

Věděli jste, že...

kulturní vzdělávání stimuluje rozvoj mozku v oblastech spojených s pamětí, pozorností a motorickými dovednostmi?

u studujících, kteří se po dobu jednoho roku účastnili dramatických kurzů, došlo k významnému zlepšení verbálních schopností?

studující zapojení do uměleckých programů dosáhli ve standardizovaných testech z matematiky, čtení a přírodních věd lepších výsledků než ti bez uměleckého vzdělání?

integrace umění do základních předmětů vede ke zvýšenému zapojení a motivaci studujících k učení?

Škola kulturou a uMĚNÍM

Platforma uMĚNÍM spojuje aktéry ve vzdělávání a umění. Společně představují, jak kreativně učit.

Text: Michaela Sikorová (uMĚNÍM)
Foto: Festival umění a kreativity

Jak měnit vzdělávání pomocí umění a kreativity? Jak se učit pro budoucnost? A jak může kulturní sektor vstupovat do toho vzdělávacího? Toto jsou jen některé z otázek, které jsou ve středu zájmu kulturně-vzdělávací platformy uMĚNÍM. Spolu s desítkami dalších organizací přináší do českého vzdělávacího systému progresivní metody kreativního učení, na jejichž vývoji spolupracují zahraniční i čeští partneři.

Jaké je vlastně kreativní vzdělávání? Jednoduše takové, které učí prostřednictvím umění. Divadlo, tanec, hudba, výtvarné umění, design a další tvůrčí obory obohacují běžnou školní výuku o nové a smysluplné zkušenosti, při kterých se zapojuje hlava, tělo i srdce a rozvíjí celou osobnost dětí. Přináší nové úhly pohledu, školní předměty propojuje do netušených souvislostí a učí celou řadu dovedností, které děti využijí ve škole i mimo ni. Různé přístupy kreativního učení podněcují ke spolupráci, představitivosti, dialogu a učí děti být vnímavější vůči sobě, okolí i naší planetě.

Kreativní učení dětí a mládeže

Platforma pro kreativní učení uMĚNÍM, která vznikla z iniciativy Společnosti pro kreativitu ve vzdělávání (SPKV), se věnuje popularizaci kreativity a kreativního učení jako klíčové kompetence pro 21. století. Usiluje o to, aby umění měnilo učení, zaměřuje se na sdílení a spolupráci v oblasti kreativního vzdělávání, propojuje jeho aktéry a dostává toto téma do povědomí širší veřejnosti.

Důležitým nástrojem v tomto procesu je Festival umění a kreativity ve vzdělávání (FUK), jehož organizátorem je právě

uMĚNÍM, společně s Centrem současného umění DOX, SPKV, Kunsthalle, NGP a desítkami dalších kulturních organizací napříč Českem. FUK nabízí různé úhly pohledu na umění v učení a v praxi představuje umělecká odvětví jako divadlo, výtvarné umění, film, tanec, literatura v kontextu jejich využití pro vzdělávání. Jeho hlavním cílem je představit široký potenciál kreativního učení, dále rozvoj znalostí a dovedností lektorů a dalších profesionálů a také realizace vzdělávacích aktivit pro pedagogický a kulturní sektor na téma kreativního učení dětí a mládeže.

Čtvrtý ročník festivalu proběhl na jaře v Praze a dalších sedmi regionech a spojil pedagogické a umělecké komunity a profesionály a profesionálky z oblasti vzdělávání, kultury i municipalit. Program akcentoval téma wellbeingu, digitálního světa, duševního zdraví, identity a vnitřní motivace k učení a rozvoji osobnosti.

Inspirace z Walesu

Letos se v rámci festivalu FUK mj. povedlo představit i dobrou praxi ze zahraničí. Pozvání SPKV přijali zástupci a zástupkyně velšské vlády a Arts Council of Wales, kteří sdíleli tipy a rady, jak systémově uchopit

kreativní učení a udělat z kreativity jeden ze čtyř základních pilířů vzdělávání. Diskuze a sdílení se zaměřily na možnosti, jak mohou kulturní instituce a umělecká komunita vstupovat do oblasti vzdělávání, jaký prostor v národním kurikulu dostává umění a kultura, jaká opatření k tomu využít, ať už se jedná o granty, lokální koordinaci ekosystému kreativního učení (školy, kulturní a kreativní sektor, úřednický i politický aparát), a jak se touto praxí, která má ve Walesu úspěch, inspirovat i pro český vzdělávací systém.

Příležitost kreativně vzdělávat

V únoru letošního roku vznikla česká nejširší databáze kvalitních vzdělávacích programů, které v učení využívají kreativitu. Online MAPA uMĚNÍM je efektivní nástroj pro školy, pedagogy i rodiče, který usnadňuje orientaci v nabídce projektů nabízejících kreativní přístupy ve vzdělávání. Zájemcům pomůže vybrat si kvalitní programy na míru a orientovat se v nabídce ve svém místě působení i jinde v republice. MAPA je také příležitostí pro kulturní subjekty, ať už instituce, nebo nezávislé spolky, či jednotlivce, jak své projekty nabídnout a dostat se ke správné cílové skupině. ✕

MAPA uMĚNÍM

- MAPA uMĚNÍM je online databáze, která shromažďuje **vzdělávací programy** napříč Českem
- aktuálně nabízí přibližně **300 vzdělávacích programů a projektů** z oblasti kreativního učení
- představuje **více než 80 organizací a subjektů**, které se kreativitou a kreativním učením zabývají
- vyučujícím usnadňuje **orientaci** v nabídce projektů nabízejících kreativní přístupy ve vzdělávání
- je příležitostí** pro uměleckou komunitu i kulturní instituce a organizace zapojit se do kreativního učení
- nabízí **širokou paletu formátů** a uměleckých oborů a **přístupů**

Důležité odkazy: mapa.umenim.cz / umenim.cz / fuk.education

Nechte se inspirovat projekty mezinárodní spolupráce a objevte, kolik podob může mít propojení kultury s formálním i neformálním vzděláváním.

Umění pro jazyk

Důkazem, že cizí jazyk se dá ve škole (na)učit i jinak než biflováním slovíček, je projekt základních škol v Lanškrouně a slovenské Vyšné Rybnici **Umění spojuje**. Ten zábavným způsobem propojil výuku výtvarné výchovy a angličtiny pomocí metody obsahově a jazykově integrovaného učení neboli CLIL (z angl. Content and Language Integrated Learning).

CLIL je trendem současného evropského školství, který plně integruje výuku učiva jak daného předmětu, tak i cizího jazyka. V Lanškrouně tak během lekcí částečně vyučovaných anglicky žáci a žačky pracovali s ICT nástroji pro malování, zkoušeli různé ruční techniky a také v angličtině reagovali na umělecká díla a diskutovali o nich. Díky CLIL si rozšířili slovní zásobu a zároveň rozvinuli své umělecké dovednosti a kreativitu.

Výslednými produkty projektu byla například mezinárodní výstava na online platformě Padlet nebo deník Twinspace. ✕

Za záchranu evropských pokladů

Štukové dekorace patří k dosud nedostatečně doceněným památkám, přestože často představují velmi umělecky náročná a unikátní díla vysoké hodnoty. V minulosti však bývaly vnímány spíše jako pouhé dekorace stěn starých paláců, kostelů a dalších uměleckých památek. V prosinci 2022 proto spojily síly univerzity z Česka, Švýcarska, Polska a Itálie a Akademie věd ČR a začaly intenzivně spolupracovat na studiu a ochraně štukových dekorací ze švýcarsko-italského přhraničí.

Projekt **Štukové dekorace napříč Evropou** si klade za cíl v oblasti studia a konzervace těchto děl vytvořit mezinárodní mezioborovou síť specialistů a specialistek, kteří budou navzájem sdílet své poznatky o materiálech, technikách a dobré restaurátorské praxi. Přispějí tak k zachování společného evropského kulturního dědictví, a to prostřednictvím přenesení inovativního štukatérského know-how do odborné praxe a vysokoškolské výuky a osvětou široké veřejnosti.

Mezi výstupy projektu patří odborné články a publikace, mezinárodní workshopy a konference a výukové materiály v digitální podobě. ✕

Jak důležité je být in(kluzivní)

Propojení uměleckých aktivit s lidmi s různými životními zkušenostmi, obzvláště těmi s handicapem, je v naší společnosti stále neobvyklé. Jsou to ale právě tyto nekonvenční kombinace, které dokážou lámat stereotypy a nabízet publiku nové, obzory rozšiřující perspektivy, jak dokazuje projekt **Be IN!(clusive)** brněnského Divadla Aldente.

Do projektu se zapojila tři evropská divadla z Česka, Polska a Velké Británie, která spojuje skutečnost, že na profesionální bázi vytvářejí divadelní inscenace s herci a herečkami s mentálním znevýhodněním. Bojí tak dlouho zažitou domněnku, že k publiku z jeviště může promlouvat jen člověk bez handicapu.

Důležitou součástí projektu byly i osvětové aktivity, které inscenace doplňovaly. Za cíl měly publiku nejen přiblížit problematiku mentálního znevýhodnění, ale také ho vést ke kritickému myšlení a respektu k odlišnostem, čímž pozitivně ovlivňují celou společnost. Aktivity projektu zahrnovaly mezinárodní workshopy a festivaly, interaktivní výstavu a publikaci reflektující celý projekt i úroveň inkluze v divadelním prostředí. ✕

Z muzea do světa

Vzdělávání a rozvoj týmu je jedním z klíčových faktorů pro udržení profesní relevance jednotlivců i konkurenceschopnosti organizací. Jedním z nástrojů, kterých k tomuto účelu lze využít, je i zahraniční zkušenost, kterou díky programu Erasmus+ můžou absolvovat nejen studující a vyučující, ale i ti, kdo pracují s mladými lidmi nebo s dospělými – třeba v knihovnách, divadlech či muzeích.

Příležitosti k prohloubení profesních znalostí svého zaměstnanečtva v zahraničí začalo už před mnoha lety využívat také Muzeum východních Čech v Hradci Králové. To s projektem **Profesionální muzea potřebují profesionální, vzdělané pracovníky** uskutečnilo 39 mobilit, které probíhaly formou dvanáctidenního kurzu v Zemském muzeu Joanneum ve Štýrském Hradci, nebo stínování pracovních míst v Německu, Rakousku, Finsku a na Slovensku. Projekt, zaměřený jak na administrativní, tak odborné pracovníky, obohatil hradecký tým o cenné zkušenosti a nápady, které promítl do tvorby expozic, doprovodných materiálů, propagace i dalších projektů. ✕

Na scéně v časech nejistoty

Projekt **Hastrman z Heleny** je zářným příkladem toho, jak umění dokáže sjednotit lidi napříč generacemi a přinášet radost i v těch nejnáročnějších chvílích. V době koronavirové pandemie totiž tvorba filmové pohádky pod vedením krajské lektorky Kláry Jíchové nabídla vítaný únik do světa fantazie padesátce dětí i dospělých z českých vesnic v rumunském Banátu. Společně vytvořili příběh, který propojil tradice, přírodu i celou místní komunitu.

Filmový projekt **Hastrman z Heleny** vzešel z touhy po náročném období lockdownu oživit krajské vesnice Helena, Gernik i Eibenthal, které v důsledku pandemie trpěly absencí turismu a společenských aktivit. Jeho cílem bylo obohatit činnost dětského divadelního kroužku o tvorbu filmu, který by oslovil jak místní obyvatelstvo včetně zapojených dětí, tak početnou skupinu reemigrantů, české fanoušky Banátu i turisty.

Děti se zapojily do hereckých improvizací, úpravy scénáře, přípravy kostýmů a natáčení. Společně s tvorbou propa-

gačních plakátů a slavnostní premiérou pohádky se tak podařilo vytvořit ucelený projekt, který nejen rozvíjel herecké dovednosti dětí, ale také jim poskytl nové zážitky a možnost smysluplně trávit volný čas v nejisté a tíživé době, kterou koronavirová pandemie byla nejspíš pro každého z nás.

Síla umění a spolupráce

Filmový **Hastrman**, v období nepřejícím divadlu a veřejným akcím, umělecky zpracoval historky o helénských strašidlech. Během deseti natáčecích dní zachytil bo-

hatství místního koloritu, přírody, jazyka i smyslu pro humor. Do jeho natáčení se zapojilo přes padesát lidí z celého Banátu, včetně významných osobností, a pomohlo tak posílit vzájemné sousedské vztahy a pocit sounáležitosti.

Za jeden z klíčových přínosů projektu Klára Jíchová označuje hrdost dětí na vlastní výsledek. Největší hodnotou projektu se ale ukázalo být docenění krásy domova a sdílení tradic, jak potvrdili místní obyvatelé a obyvatelky, kteří po premiéře dílo komentovali slovy: „Děkujeme vám, že jsme si mohli uvědomit, jak je u nás krásně.“

Hastrman z Heleny tak nabídl příležitost prožít a sdílet příběh, který propojuje generace, představuje krásu banátské přírody a nezapomíná ani na zdravou dávku humoru. Stal se tak inspirativním příkladem toho, na kolik umění a spolupráce dokážou přinést radost a pozitivní změnu do života komunity.

Zajímá vás pohádka Hastrman z Heleny? Podívat se na ni můžete na YouTube kanále Televize Český Banát. KV ✕

Jak vzdělávat kulturou díky programu Erasmus+

Text: **Pavína Macounová**

Program Erasmus+ už dávno není jen pro vysoké školy, se kterými je nejčastěji spojován. Celou řadu příležitostí totiž nabízí i v rámci neformálního vzdělávání mládeže a vzdělávání dospělých. A právě tyto sektory jsou nejrelevantnější pro zapojení kulturních institucí, které si ve stále větším počtu k Erasmus+ nacházejí svou cestu. Nejčastěji se jedná o muzea, divadla, knihovny, galerie či různé umělecké spolky. Erasmus+ je totiž opravdu pro každého.

To, že umělecké projekty a iniciativy se v dnešní době zaměřují na propojování formálního a neformálního vzdělávání, není novinkou. Kulturou se tak sice už vzdělává, ale vzdělávací dopad kultury a kulturních projektů na veřejnost je potřeba stále zviditelňovat. Velkou překážku v tom představuje nedostatečné financování, které dopad (nejen) tohoto typu projektů omezuje. Způsobem, který může pomoci podfinancování překonat a umožnit úspěšnou

realizaci široké škály projektů, jsou právě programy, jako je Erasmus+.

Vzdělávání mládeže a dospělých

Při rozhodování, do jakého sektoru váš projekt patří, se doporučujeme zamyslet nad jeho cílem – tedy zda je zaměřený na mladé lidi (13–30 let), které chcete do realizace i zapojit, nebo na širokou veřejnost. V případě nejistoty je zde DZS, kde s vámi rádi vaše projektové záměry zkonstruujeme a poradíme vám.

Projekty v rámci obou sektorů se realizují ve dvou tzv. klíčových akcích. Ve zkratce lze říci, že pokud plánujete v rámci své organizace vyslat do zahraničí jednotlivce nebo skupiny, jedná se o Klíčovou akci 1 (KA1). Pokud hledáte dlouhodobou spolupráci se společnou tvorbou výstupů více institucí na mezinárodní úrovni, jedná se o Klíčovou akci 2 (KA2). Podrobné informace k oběma klíčovými akcím najdete na vedlejší straně a na webu DZS.

10 tipů k úspěšnému projektu

1. Před samotným podáním projektu si udělejte analýzu potřeb a ujistěte se, že vaše výsledky jsou měřitelné a udržitelné, tak jako projekt, který by měl být inovativní, finančně efektivní a hospodárný.
2. Uložte si přihlašovací údaje k EU loginu (použijte e-mail organizace nebo statutárního zástupce).
3. Všechna důležitá komunikace probíhá se statutárním zástupcem organizace, kterého jste uvedli v projektové žádosti.
4. Kromě části o KA1 a KA2 si v příručce přečtete i část C – Informace pro žadatele.
5. Buďte v žádosti co nejvíce specifictí, hodnotitel o vás a projektu ví jen to, co napíšete do žádosti.
6. Nezapomeňte spolu se žádostí nahrát povinné přílohy s daty a podpisy (Čestné prohlášení, Mandátní pověření).
7. Výsledky schvalovací komise jsou nejprve vloženy na web DZS, následně jsou zaslány na kontaktní e-mail.

8. Pokud se dostanete na seznam náhradníků, bude o případném podpoření vašeho projektu jednáno až v následujícím kole.
9. Doporučujeme účast na našich webinářích a školeních, které se konají před každou výzvou.
10. Nebojte se s námi konzultovat své projektové záměry. Konzultační dny, tak jako informační webináře, najdete na našich stránkách před každou výzvou.

Vyjeďte se vzdělávat do zahraniční instituce

Projekty mobilit osob (KA1) jsou zaměřené na mezinárodní výjezdy mladých lidí, pracovníků organizací či vzdělávacích osob s omezenými příležitostmi a umožňují jim společně pracovat na různých tématech. V rámci projektů mohou do zahraničí vyjet i pracovníci s mládeží a posílit svůj profesní rozvoj. Může se jednat o job-shadowingy, výměny mládeže či výukové školicí pobyty apod. Zároveň je v rámci této klíčové akce možné pozvat zahraničního experta do své organizace.

Vytvořte projekt s organizací ze zahraničí

Partnerství pro spolupráci (KA2) jsou projekty, které přinesou pozitivní a dlouhodobé účinky nejen zúčastněným organizacím, ale i organizacím a osobám přímo i nepřímo zapojeným do organizovaných aktivit. Cílem je podpořit vývoj, přenos a implementaci inovativních postupů na organizační, místní, regionální, národní nebo evropské úrovni. V projektech je kladen důraz na šíření výstupů a sdílení zkušeností. Výstupem může být například kulturně-vzdělávací publikace, výstava, divadelní představení, konference apod.

V první výzvě v roce 2024 se v rámci vzdělávání dospělých zapojilo celkem 29 kulturních institucí (28 v KA1 a jedna v KA2). V případě neformálního vzdělávání mládeže bylo ve stejné výzvě zapojeno 13 kulturních institucí (6 v KA1 a 7 v KA2).

Národní a mezinárodní školení nejen k získání partnerů do projektu

Snaha Evropské komise zpřístupnit tyto programové příležitosti žadatelům je vidět i na možnostech školení, která národní agentury realizují. Tato školení, zvaná TCA a NET, mají za cíl jak rozvíjet kompetence již zapojených, tak pomoci nováčkům zapojit se do programu nebo si najít projektového partnera. Aktivity mají několik podob; od klasických školení, tematických workshopů po síťovací setkání a konference. Témata se prolínají s prioritami programu Erasmus+, tedy např. s inkluzí, duševním zdravím, participací mládeže, digitalizací či environmentálními tématy. Pořádají se ale i školení věnovaná psaní žádosti či síťování a v minulosti proběhla už i kulturně laděná školení, jako např. Acting Up! v Irsku, které se zabývalo metodami vzdělávání mládeže prostřednictvím umění. Všechny akce jsou zveřejňovány na stránkách SALTO (v sekci European Training Calendar) a výběr z aktuální nabídky zveřejňujeme také na webu DZS.

Nizozemská inspirace pro česká muzea s EPALE

EPALE je mezinárodní elektronická platforma pro vzdělávání dospělých. V současnosti je na ní registrováno přibližně 45 tisíc osob z celé Evropy. V loňském roce české středisko EPALE pořádalo studijní návštěvu pro pracující kulturních institucí v nizozemském Amsterdamu a Utrechtu. Účastníci a účastnice z Česka se zde seznámili s inovativními metodami a přístupy, díky kterým jsou prohlídky expozic více interaktivní, zážitkové, a přilákají tak do muzeí více lidí. Tato akce měla několik pozitivních dopadů – navázání nových kontaktů a obohacení domovských institucí o nové metody, jež umocní zážitek z výstavy. Dalším přínosem byla i snaha pokračovat v mezinárodní spolupráci, a to prostřednictvím konkrétních projektů programu Erasmus+.

Historie je rozdělila, umění zase spojilo

Text: Kristýna Veitová

Pro dnešní mladou generaci je rozdělení Československa dávnou minulostí, kterou téměř neznají. Pro skupinu náctiletých z Česka a Slovenska se ale tento historický zlom stal živou lekcí dějin i kultury díky divadelnímu projektu Rozvod: Věc veřejná. Pod režijním vedením lektorky Národního divadla **Zuzany Králové** se mladí lidé ponořili do dobových událostí a zároveň prozkoumali předsudky, které dodnes oba národy provázejí. V rozhovoru Zuzana odkrývá zákulisí projektu a zdůrazňuje důležitost umění jako nástroje pro vzájemné pochopení a osobní rozvoj.

Jak vznikl nápad věnovat se tématu rozpadu Československa z pohledu dnešních náctiletých?

Když jsem celý projekt vymýšlela, zrovna se blížilo jeho třicáté výročí. Hodně mě zajímalo, jak vznik samostatného Česka a Slovenska vnímá současná mládež, co o sobě vědí navzájem, jestli k sobě cítí nějakou vazbu. Taky to je moje osobní téma, protože jsem Slovenka žijící v Praze a neustále řeším třeba to, že mi děti nerozumějí nebo že o Slovensku nic nevědí.

Bylo něco překvapujícího na tom, jak dnešní teens toto téma chápou?

Překvapení bylo asi to, že o rozpadu Československa netuší vůbec nic. Nevědí, jak se to odehrálo, že tam byl nějaký Mečiar

a Klaus pod platanem, že neproběhlo žádné referendum, ani to, že podle průzkumů si větší část populace rozdělení nepřála.

Inscenace začala původně kurzem, kterého se účastnilo patnáct mladých lidí z Česka i Slovenska. Můžeš více popsat, jak projekt probíhal?

Celý projekt začal v září 2022 a skončil v únoru 2024. Díky výzvě se přihlásilo přes třicet lidí, z kterých jsme vybrali osm lidí za Česko a sedm za Slovensko. Poprvé jsme se potkali v listopadu 2022, tehdy se celá skupina dozvěděla, čemu se budeme nejbližší rok věnovat. Hodně jsme řešili historický kontext rozpadu Československa a stereotypy o obou národech. Další tři měsíce děčka psala

dialogy, dělala vlastní výzkum nebo vedla rozhovory s pamětníky. V březnu pak proběhlo druhé setkání, kdy jsme sbírali divadelní materiál, rozjeli hry a improvizaci a hledali základní dramaturgickou linii celé inscenace. V této fázi nám hodně pomohla dramaturgyně a režisérka Kateřina Volánková, která jako odborná garantka projektu poctivě zapisovala všechny odposlechnuté rozhovory našich studentů, které se pak objevily ve finální inscenaci. Výsledný text jsme s Katkou psaly další dva měsíce a na květnovém soustředění vůbec poprvé celý přečetli. Sklidili jsme skvělou zpětnou vazbu, z čehož jsem měla ohromnou radost. Během deseti dnů v srpnu jsme intenzivně zkoušeli a ladili technické věci. Závěrem celého projektu pak byla premiéra na jevišti Nové scény a reprízy po Česku a Slovensku.

Zmínila jsi stereotypy o obou zemích. Můžeš je prozradit?

Česká skupina nejčastěji na otázku, co se ti první vybaví, když se řekne Slovensko, odpověděla, že Čaputová, Tatry, Bratislava a halušky. Co se týče slovenské skupiny,

Chcete o projektu Rozvod: Věc veřejná vědět více?

Celý rozhovor se Zuzanou Královou si můžete poslechnout v podcastu DZS **Projektor**. Dozvíte se v něm například to, jaké postavy se v inscenaci objevily, co zúčastněnou mládež nejvíce překvapilo a jak spolupracovala.

tak nejčastější odpovědi byly Praha, historie, pivo a ponožky v sandálech. (smích)

Jak vnímáš přínos inscenace na zúčastněnou mládež, a to jak v porovnání se školními osnovami, tak v širším kontextu?

Podle mě je jakýkoliv kreativní způsob vzdělávání vždycky mnohem intenzivnější a má na mládež větší dopad. Ve školních osnovách se navíc novodobé dějiny včetně rozpadu Československa víceméně nikdy nestihnou probírat, takže děčka se v podstatě všechno naučila až během našeho projektu. Obě skupiny se tak navzájem hodně informačně i kulturně obohatily; ta česká byla díky projektu na Slovensku vůbec poprvé a měla příležitost poznat něco jiného než Bratislavu nebo Tatry, což bylo vlastně to jediné, co předtím znala. Slovenská skupina sice už v Česku několikrát byla, ale taky spoustu věcí neznala a měla super příležitost se podívat do Prahy.

Děčka, která byla v projektu, jsou dnes taky hodně politicky angažovaná a myslím, že jim to dalo hodně. Jak vědomostně, tak prakticky a lidsky. Poznali třeba, jak funguje divadelní provoz, naučili se pracovat s vlastní energií, aby ten náročný projekt zvládli, s hlasem, hereckým projevem, ale i vlastními povahami.

Jakou roli při realizaci tvjích idej hrál program Erasmus+?

V Národním divadle se neformálně vzdělávání věnujeme už deset let. Platforma ND Young, kterou mám já na starost, funguje šestým rokem a umožňuje mladým zapojit se do tvůrčích dílen nebo realizovat nějakou inscenaci, která je výsledkem intenzivního dvoutýdenního

zkoušení. Takže Rozvod: Věc veřejná navazuje na projekty, které v rámci Národního divadla dlouhodobě děláme.

Tím, že jsme dostali finanční podporu z Erasmus+, tak inscenační projekt konečně získal parametry profesionální inscenace. Předtím ho vždycky realizoval nějaký teenage tým, který zodpovídal za scénář i režii, protože boční projekty, jako je ND Young, všichni sice chtěli a bavily je, ale nebyly prioritou. To se díky Erasmusu a Rozvodu otočilo a další inscenační projekt ND Young je v divadelní sezoně 2024/2025 součástí repertoáru Činohry, bude mít patnáct repríz a vzniká s profi uměleckým týmem. Konkrétně je to duo Janek Lesák a Natálie Preslová Strýčková, kteří jsou známí svojí tvorbou pro děti a mládež.

Jak ses o možnosti podat si grant v programu Erasmus+ dozvěděla?

Jednou mi přistála do mailu zpráva z DZS o školení na téma granty pro kreativní sektor, tak jsem tam šla a rozhodla se, že to zkusím.

Je něco, co bys na začátku svého projektu ráda věděla, protože by ti to později ulehčilo práci?

Jediná věc, s kterou jsem se během projektu hodně prala, bylo finanční řízení. Proto bych všem doporučila, aby měli v rámci projektu jednu osobu, která spravuje všechny doklady, pečlivě vede účetnictví a zkrátka pevně drží opatř finančního řízení. My jsme to měli tak, že každý řešil něco, a pak jsme třeba museli doklady dohledávat nebo docházelo ke zpožděním. Takže mít v tom větší systém a nastavit si dopředu metodiku účetnictví by mi práci hodně ulehčilo.

Zuzana Králová

Vystudovala Učitelství hudebně dramatického umění na Pedagogické fakultě Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře na Slovensku. Po skončení studií pracovala tři roky jako pedagožka odborných předmětů (herecká tvorba, metodika a didaktika hudebně dramatického umění) na Soukromé konzervatoři Dezidera Kardoše v Topoľčanec. Od roku 2018 pracuje jako divadelní lektorka Národního divadla v Praze, kde se věnuje vzdělávání a komunikaci s publikem. Ve volném čase režiruje amatérské divadelní soubory a věnuje se autorské hudbě a zpěvu.

Kreativní způsob vzdělávání je vždycky mnohem intenzivnější a má na mládež větší dopad

Erasmus+ spojuje i v cirkusové pedagogice

Text: Patricie Martinů
Foto: Archiv CIRQUEONu

Přední česká cirkusová organizace CIRQUEON, která příští rok oslaví již 15 let své existence, vznikla s jasným posláním – po vzoru západoevropských cirkusových center v Česku vybudovat centrum pro podporu a rozvoj tzv. nového cirkusu. Stojí za ním jeho tehdejší spoluzakladatelka a současná umělecká ředitelka Šárka Maršíková. Jaký dopad mělo zapojení do programu Erasmus+ na úspěch této mise a jaké klíčové změny program přinesl do české cirkusové pedagogiky?

CIRQUEON přináší cirkusové umění mezi široké spektrum lidí – od malých dětí až po seniory. Pořádá pravidelné či jednorázové kurzy, které nejenže podporují zájem o cirkusové umění, ale rovněž rozvíjejí fyzické a kreativní dovednosti zúčastněných. Klíčovou činností je podpora umělců a umělkyní prostřednictvím poskytování prostoru pro umělecké rezidence a osobní trénink. „Pravidelně také sledujeme dění na poli nového cirkusu v Česku a informujeme o něm odbornou i laickou veřejnost,“ uvádí Adéla Brabcová, PR manažerka organizace, „a v neposlední řadě se věnujeme propojování s dalšími organizacemi doma i ve světě prostřednictvím společných projektů,“ dodává.

(Znovu)objevování cirkusu díky zahraniční inspiraci

Projekt **ABCirk**, podpořený programem Erasmus+, spojil mladé české cirkusové talenty s jejich zahraničními protějšky. Díky mezinárodní spolupráci s irským Galway Community Circus Center, brněnským LeGrandem a později i s belgickým Cirkus in Beweging se tak mládež nejen učila být cirkusovými lektory, ale také získala cenné zkušenosti, jak cirkusy fungují v jiných zemích, a mezinárodní kontakty s vrstevníky z dalších organizací. Nabyté

dovednosti z tohoto tříletého projektu pak uplatňují ve svých kurzech a lektorských aktivitách.

Dalším úspěšným příkladem mezinárodní spolupráce v rámci evropských cirkusových organizací je projekt **Reinventing circus organizations**. Ten vznikl ve spolupráci čtyř zahraničních partnerských organizací z potřeby utvářet a zlepšovat své pracovní prostředí, aby nejen motivovalo k lepší komunikaci v rámci organizace, ale bylo zároveň v souladu s cíli a vizemi organizace.

Vášeň pro cirkus je celoživotní

Mimo nejrozšířenější kurzy nabízí CIRQUEON také možnost alternativních hodin tělesné výchovy ve školách, během kterých se tak s cirkusovým uměním mohou lidé seznámit doslova „na vlastní kůži“. Ve workshopech či v rámci dlouhodobější spolupráce se školami vytváří projekt **TěloCIRK** inkluzivní prostředí, ve kterém nejde o výkon, nýbrž o zvládnutí konkrétního úkolu. Ten může být adekvátně přizpůsoben dovednostem žactva. Díky tomuto kreativnímu vzdělávání se cirkus stává nejen formou zábavy, ale i podnětem k osobnímu rozvoji a spolupráci ve skupinách mezi žáky a žákyněmi. Neméně důležitou složkou projektu je také vzdělávání vyučujících, kteří si díky kurzům odnášejí řadu nových

nástrojů. Ty následně mohou využít nejen v hodinách tělesné výchovy, ale i v jiných pedagogických oblastech.

Organizace však pracuje s veřejností jakéhokoliv věku i v rámci dalších aktivit. A že jich není málo. Spolupracuje s domovy pro seniory, Psychiatrickou léčebnou v Bohnicích a dalšími institucemi, kterým nabízí pohybové aktivity. Pravidelně se také angažuje v práci s nevidomými (v rámci projektu **NaSlepo**), uskutečnila několik projektů s Jedličkovým ústavem a je v úzkém kontaktu s dětským fyzioterapeutickým oddělením pražské nemocnice v Motole. Dále spolupracuje i se Zdravotním klaunem na jejich Cirkusech Paciento či se setkává s klientelou organizací Naděje, Beztíže a dalších. Přináší tak do životů zranitelných skupin nové pohybové výzvy.

Aktivity a projekty CIRQUEONu dokazují, že vzděláváním programem Erasmus+ je možné mít pozitivní dalekosáhlý dopad napříč generacemi. Zároveň také významně přispívají k rozvoji cirkusové pedagogiky v Česku. „Bez možnosti poznávat zahraniční praxi, podílet se na mezinárodních oborových projektech a sdílet zkušenosti v rámci dlouhé řady spoluprací bychom nedosáhli takové úrovně odbornosti v cirkusové pedagogice, jakou nyní máme,“ zdůrazňuje Adéla Brabcová. ✕

Projekty v CIRQUEON rozvíjejí fyzické i kreativní dovednosti.

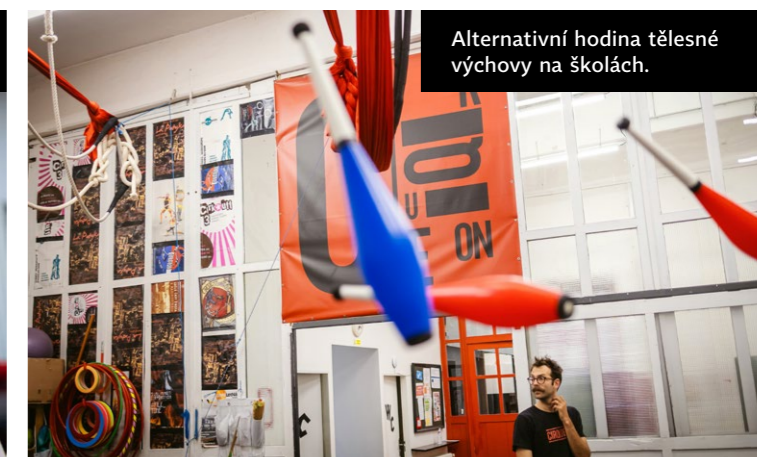
Mladí lidé na workshopu nového cirkusu.

Cirkus není jen zábava, ale i možnost osobního rozvoje.

Cirkusovému umění se mohou věnovat všichni bez rozdílu.

Alternativní hodina tělesné výchovy na školách.

